

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní
a pedagogická ■

Nabídka dalšího vzdělávání pro volnočasové pedagogy

Bakalářská práce

Studijní program: B7505 – Vychovatelství
Studijní obor: 7505R004 – Pedagogika volného času
Autor práce: **Richard Krešta**
Vedoucí práce: doc. PaedDr. Petr Urbánek, Ph.D.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Richard Kresta**
Osobní číslo: **P11000375**
Studijní program: **B7505 Vychovatelství**
Studijní obor: **Pedagogika volného času**
Název tématu: **Nabídka dalšího vzdělávání pro volnočasové pedagogy**
Zadávací katedra: **Katedra pedagogiky a psychologie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

cíl:

Vytvořit přehled nabízených vzdělávacích programů pro volnočasové pedagogy podle stanovených kritérií

požadavky:

- charakterizovat typy dalšího vzdělávání pedagogů volného času
- uvést nejznámější instituce DVPP se zaměřením na vzdělávání pedagogů volného času
- sběr dat, roztrídění nabídky dle oblasti zájmu
- analýza sběru dat

metody:

analýza dokumentů, evaluace, komparace

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

- CHRÁSKA, M., 2007. Metody pedagogického výzkumu - Základy kvantitativního výzkumu. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.
- PLAMÍNEK, J., 2010. Vzdělávání dospělých ? Průvodce pro lektory, účastníky a zadavatele. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3235-0.
- SKALKA, J. a kol., 1987. Výchova a vzdělávání dospělých v kontextu pedagogiky a celoživotní výchovy. 1. vyd. Praha: Academia. ISBN 12-109-87.
- ŠERÁK, M., DVOŘÁKOVÁ, M., 2009. Kapitoly z teorie a praxe vzdělávání dospělých. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita Praha. ISBN 978-80-213-2201-7.
- VETEŠKA, J., VACÍNOVÁ, T., 2011. Aktuální otázky vzdělávání dospělých ? Andragogika na prahu 21. století. 1. Vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského. ISBN 978-80-7452-012-9.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PaedDr. Petr Urbánek, Ph.D.

Katedra pedagogiky a psychologie

Datum zadání bakalářské práce:

7. listopadu 2013

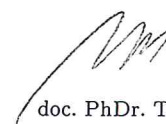
Termín odevzdání bakalářské práce:

13. prosince 2014

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan

L.S.

doc. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 7. listopadu 2013

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum: 15. 12. 2015

Podpis:

Poděkování

Mé poděkování patří doc. PaedDr. Petru Urbánkovi, Ph.D. za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnoval.

Anotace

Bakalářská práce se zaměřuje na charakteristiku dalšího vzdělávání pedagogů v zájmovém vzdělávání. V práci jsou uvedeny a blíže popsány dvě nejvýznamnější instituce se zaměřením na vzdělávání, respektive na vzdělávání pedagogů volného času. V druhé - výzkumné části se předložená práce zabývá zpracováním seznamu nabízených vzdělávacích programů, jejich rozčleněním a ohodnocením dle daných kritérií. Nedílnou součástí je pak analýza těchto dat a doporučení.

Klíčová slova:

zájmové vzdělávání, pedagog volného času, další vzdělávání pedagogických pracovníků NIDV, VISK

Annotation

This thesis focuses on the characteristics of continuing education teachers pet education. In this work are presented and described in detail the two most important institutions focused on education, or on teacher education free time. The second - the research part of this thesis also deals with the processing list of training programs offered, their breakdown and ranking formfiller. An integral part is the analysis of these data, and recommendations.

Keywords

Interest education, leisure educator, further education of teachers NIDV, VIS

Obsah

Úvod	9
1 TEORETICKÁ ČÁST	10
1.1 ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ.....	10
1.1.2 Zájmové vzdělávání podle školského zákona	10
1.1.3 Zájmové vzdělávání podle vyhlášky o zájmovém vzdělávání	10
1.2 PEDAGOG VOLNÉHO ČASU	12
1.2.1 Zákonné vymezení pedagogického pracovníka.....	12
1.2.2 Získání odborné kvalifikace pedagoga volného času podle zákona o pedagogických pracovnících.	13
1.2.3 Pedagog volného času dle katalogu prací.....	15
1.3 DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ	17
1.3.1 Další vzdělávání podle zákona o pedagogických pracovnících	18
1.3.2 Odborný rozvoj pracovníků podle zákoníku práce.....	19
1.3.3 Druhy dalšího vzdělávání dle vyhlášky.....	20
1.3.4 Formy a metody dalšího vzdělávání.....	20
1.4 INSTITUCE POSKYTUJÍCÍ DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ	23
1.4.1 Národní institut dalšího vzdělávání	23
1.4.2 Vzdělávací institut Středočeského kraje.....	27
1.5 SHRUTÍ.....	28
2 PRAKTICKÁ ČÁST	29
2.1 METODOLOGIE	29
2.1.1 Cíl práce.....	29
2.1.2 Problémové otázky	29
2.1.3 Metody.....	29
2.1.4 Charakteristika výzkumného vzorku	30
2.2 Stanování kritérií	30
2.2.1 Kritéria dle výzkumu A – pedagogičtí pracovníci	30
2.2.2 Kritéria dle výzkumu B – ředitelé SVČ	33
2.3 ROZTŘÍDĚNÍ NABÍDKY DLE STANOVENÝCH KRITÉRIÍ.....	34
2.3.1 Seznam a základní členění vzdělávacích programů pro pedagogy volného času nabízených NIDV	34
2.3.2 Seznam a základní členění vzdělávacích programů po pedagogy volného času nabízených VISK.....	37
2.3.3 Roztřídění a ohodnocení vzdělávacích programů NIDV dle kritérií 1 (pedagogové volného času)	39
2.3.4 Roztřídění a ohodnocení vzdělávacích programů NIDV dle kritérií 2 (vedoucí pracovníci).....	42
2.3.5 Roztřídění a ohodnocení vzdělávacích programů VISK dle kritérií 1 (pedagogové volného času)	45
2.3.6 Roztřídění a ohodnocení vzdělávacích programů VISK dle kritérií 2 (vedoucí pracovníci).....	46
2.4 ANALÝZA SBĚRU DAT A DOPORUČENÍ	49
2.4.1 Analýza sběru dat a doporučení.....	49
2.4.2 Analýza nabídky NIDV dle kritérií 1	50
2.4.3 Analýza nabídky NIDV dle kritéria 2	51

2.4.4 Analýza nabídky VISK dle kritéria 1	52
2.4.5 Analýza nabídky VISK dle kritéria 2	53
2.4.6 Spektrum nabídky vzdělávacích programů	54
ZÁVĚR.....	55
SEZNAM ZDROJŮ	56

Úvod

V dnešním rychle měnícím se světě kolem nás je nutné si uvědomit, že další vzdělávání se stává nedílnou součástí života. Je nezbytné se každým dnem přizpůsobit novým poznatkům vědy, novým technologiím, novým podmínkám našeho života. Nejenom nové podněty, ale především všudypřítomná konkurence nutí lidi více si uvědomovat nutnost přehodnocení svých schopností a znalostí a to především v návaznosti na nástup nové a nové generace, která se dovede přizpůsobovat společenskému prostředí. A tak zastává na poli vzdělávání své nezastupitelné místo koncept celoživotního vzdělávání. S tímto konceptem celoživotního učení souvisí i potřeba vzdělávání se v dospělosti.

U pedagogických pracovníků a tedy i u pedagogů volného času patří vzdělávání mezi základní zákonné povinnosti, ale je též součástí jejich osobnostního rozvoje. V dlouhodobém horizontu se důležitost průběžného vzdělávání nejen u pedagogických pracovníků, která je obecně jednou z nejdůležitějších a dost často i podceňovanou činností, odráží velmi očividně. Jak již bylo řečeno, potřeba přizpůsobit se novým podmínkám a změnám, které přináší požadavky prostředí, určité investice do vzdělávání požaduje. Tato nutnost se nevyhne ani dnes vcelku preferované oblasti zájmového vzdělávání. Právě s novými poznatky v oblasti začíná být kladen na tuto formu vzdělávání. A v důsledku tohoto budou zřejmě (a počínající signály již se objevily s novelizací zákona o pedagogických pracovnících) kladeny stále vyšší vzdělávací požadavky na pedagogy působící v oblasti volnočasových aktivit. Právě u těchto pedagogů je však snaha po dalším vzdělávání patrná. Svědčí o tom i stále vrůstající nabídka aktivit organizací pořádající další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) v oblasti zájmového vzdělávání a volnočasových aktivit. Cílem této bakalářské práce je právě vytvořit určitý přehledný souhrn institucí a jimi nabízených programů pro další vzdělávání volnočasových pedagogů sestavený dle určitých kritérií. Tento přehled by pak mohl pedagogům i vedoucím pracovníkům posloužit ke snadnějšímu vyhledávání programů DVPP.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Zájmové vzdělávání je součástí neformálního vzdělávání, které nevede k získání stupně vzdělání, činnost školských zařízení pro zájmové vzdělávání (střediska volného času, školní kluby a školní družiny) je upravena zákonem č. 561/20014 Sb. O předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (tzv. školský zákon) ve znění pozdějších předpisů. Tato zařízení jsou svými poskytovanými službami však také blízké principům neformálního vzdělávání. Zájmové vzdělávání je tedy současně řazeno do formálního školského systému a zároveň svými metodami poskytuje i neformální vzdělávání.

1.1.2 Zájmové vzdělávání podle školského zákona

Zájmové vzdělávání poskytuje podle § 111 zákona 561/2004 Sb. Účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti. Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání, zejména ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech. Střediska volného času se dále podílejí na další péči o nadané děti, žáky a studenty a na spolupráci se školami a dalšími institucemi na organizaci soutěží a přehlídek dětí a žáků. Podle § 118 školského zákona zajišťují školská zařízení pro zájmové vzdělávání podle účelu, k němuž byla zřízena, výchovné, vzdělávací, zájmové, popřípadě tematické rekreační akce, zajišťují osvětovou činnost pro žáky, studenty a pedagogické pracovníky, popřípadě i další osoby.

1.1.3 Zájmové vzdělávání podle vyhlášky o zájmovém vzdělávání

Zájmové vzdělávání se dále řídí vyhláškou č. 279/2012 Sb. Tato vyhláška mimo jiné stanovuje podmínky účasti, formální druhy zařízení a jejich činnosti, úplatu za zájmové vzdělávání.

Účastníky zájmového vzdělávání dle této vyhlášky jsou děti, žáci a studenti, účastníky mohou být však také pedagogičtí pracovníci, zákonní zástupci nezletilých účastníků, popřípadě další fyzické osoby.

Zájmové vzdělávání se dle vyhlášky uskutečňuje zejména těmito formami:

- a) příležitostnou výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tématickou, rekreační činností nespojenou s pobytem mimo místo, kde právnická osoba vykonává činnost školského zařízení pro zájmové vzdělávání,
- b) pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností,
- c) táborovou činností a další činností spojenou s pobytem mimo místo, kde právnická osoba vykonává činnost školského zařízení pro zájmové vzdělávání,
- d) osvětovou činností včetně shromažďování a poskytování informací pro děti, žáky a studenty, popřípadě i další osoby, činnosti vedoucí k prevenci rizikového chování a výchovou k dobrovolnictví,
- e) individuální práci, zejména vytvářením podmínek pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů, nebo
- f) vytvářením otevřené nabídky spontánních činností.

Zařízení, ve kterých probíhá zájmové vzdělávání jsou střediska volného času, školní kluby a školní družiny.

Středisko volného času má dva typy:

- a) dům dětí a mládeže, který uskutečňuje činnost ve více oblastech zájmového vzdělávání,
- b) stanice zájmových činností zaměřená na jednu oblast zájmového vzdělávání

Středisko vykonává činnost po celý školní rok, a to i ve dnech, kdy neprobíhá školní vyučování.

1.2 PEDAGOG VOLNÉHO ČASU

1.2.1 Zákonné vymezení pedagogického pracovníka

Oblast zájmového vzdělávání můžeme vlastně chápat ve své podstatě jako doplněk vzdělávání, které poskytují školy a školská zařízení dle zájmu jednotlivých účastníků. Tímto zahrnuje zájmové vzdělávání velmi širokou škálu činností.

Většinou ani samotnými účastníky není tato činnost vnímána jako vzdělávání, přesto musí být realizována v souladu se školským zákonem a dalšími zákony k této oblasti se vztahujícími.

Obecně určuje působnost pedagogických pracovníků zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (tzv. školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon je právní normou pro školy a školská zařízení, kterou ve svém základu ještě doplňuje zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících ve znění pozdějších předpisů. Zmíněný školský zákon *se vztahuje na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízení sociálních služeb*“ a uvádí, že *„vzdělávání ve školách a školských zařízeních zajišťují pedagogičtí pracovníci.“*¹

Samotné vymezení pojmu pedagogický pracovník přináší zákon o pedagogických pracovnících. Tento zákon nejenom upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, ale upravuje i jejich další vzdělávání a kariérní systém. *Pedagogickým pracovníkem je ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného, kterým uskutečňuje výchovu a vzdělávání na základně zvláštního právního předpisu (dále „přímá pedagogická činnost“), je zaměstnancem právnické osoby, která vykonává činnost školy, nebo zaměstnancem státu, nebo ředitelem školy, není-li k právnické osobě vykonávající činnost školy v pracovněprávním vztahu nebo není-li zaměstnancem státu.“*²

¹⁾ Zákon č. 561/2004 Sb., § 165

²⁾ Zákon č. 561/2004 Sb., § 7, odst. 7

Pedagogickým pracovníkem je též zaměstnanec, který vykonává přímou pedagogickou činnost v zařízeních sociálních služeb.³

Stejný zákon uvádí rovněž výčet těch, kdo vykonávají přímou pedagogickou činnost. Pro potřeby zájmového vzdělávání je možné z výčtu jmenovat následující pozice:

- a) vychovatel,
- b) pedagog volného času,
- c) vedoucí pedagogický pracovník⁴

Pedagogickým pracovníkem může být ten, kdo splňuje následující předpoklady:

- a) je plně způsobilý k právním úkonům,
- b) má odbornou kvalifikaci pro přímou práci, kterou vykonává
- c) je bezúhonný,
- d) je zdravotně způsobilý a
- e) prokázal znalost českého jazyka, není-li stanoveno jinak⁵

1.2.2 Získání odborné kvalifikace pedagoga volného času podle zákona o pedagogických pracovnících.

Práce je zaměřena na pedagogické pracovníky realizující zájmové vzdělávání – ta jsou tedy ve střediscích volného času.

V důsledku novelizace zákona o pedagogických pracovnících rozeznává tento zákon dvě kategorie pedagogů volného času:

- a) pedagogové vykonávající komplexní přímou pedagogickou činnosti v zájmovém vzdělávání,
- b) pedagogové vykonávající dílčí přímou pedagogickou činnost v zájmovém vzdělávání

³) Zákon 563/2004 Sb., § 2, odst. 1

⁴) Zákon 563/2004 Sb., § 2, odst. 2

⁵) Zákon 563/2004 Sb., § 3

U bodu a) pedagogů vykonávající komplexní přímou pedagogickou činnost v zájmovém vzdělávání se jedná o pedagoga volného času, kteří vykonávají svou pedagogickou činnosti v plném nebo převažujícím pracovním úvazku v rámci školského zařízení pro zájmové vzdělávání. V bodě b) jsou to tzv. externisté, kteří vedou jednotlivé zájmové útvary, zúčastňují se příležitostných akcí a táborů a svojí činnost vykonávají ve školském zařízení pro zájmové vzdělávání většinou jen v rozsahu několika hodin týdně na dohodu o provedení práce či dohodu o pracovní činnosti vedle hlavního zaměstnání či studia.

1) §17 „Pedagog volného času, který vykonává komplexní přímou pedagogickou činnost v zájmovém vzdělávání ve školách a školských zařízeních pro zájmové vzdělávání, získává odbornou kvalifikaci“

a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd,

b) vysokoškolským vzděláním získaným ukončením jiného akreditovaného studijního programu než podle písmene a) a

1. vzděláním v programu celoživotního vzdělání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřením na pedagogiku, nebo

2. studiem pedagogiky,

c) vyšším odborným vzděláním získaným ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání s pedagogickým zaměřením,

d) vyšším odborným vzděláním získaným ukončením jiného akreditovaného vzdělávacího programu než podle písmene c) a

1. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřením na pedagogiku, nebo

2. studiem pedagogiky,

e) středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělávání s pedagogickým zaměřením, nebo

f) středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením jiného vzdělávacího programu středního vzdělávání než podle písmene e) a

1. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřením na pedagogiku, nebo

2. studiem pedagogiky

2) Pedagog volného času, který vykonává dílčí přímou pedagogickou činnost v zájmovém vzdělávání ve školách a školských zařízeních pro zájmové vzdělávání, získává odbornou kvalifikaci

a) vzděláním podle odstavce 1), nebo

b) středním vzděláním s výučním listem získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání a

1. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřením na pedagogiku, nebo

2. studiem pedagogiky.

3) Zaměstnanec, který je výkonným umělcem (dle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a ve změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů) výtvarným umělcem nebo který má odbornou kvalifikaci podle § 10 odst. 1 nebo § 21, může ředitel školy písemně uznat předpoklad odborné kvalifikace pedagoga volného času pro aktivity zájmového vzdělávání odpovídající uměleckému zaměření nebo odborné kvalifikaci zaměstnance za splněný, pokud týdenní pracovní doba tohoto zaměstnance u právnické osoby vykonávající činnost školy nepřesahuje polovinu stanovené týdenní pracovní doby a pokud tento zaměstnanec mimo pracovní vztah k právnické osobě vykonávající činnost školy provádí umělecké výkony, vytváří umělecká díla nebo vykonává činnost, pro niž splňuje odbornou kvalifikaci podle § 10 odst. 1 nebo § 21. Uznání splnění předpokladu odborné kvalifikace platí pro účely tohoto zákona po dobu, po kterou *zaměstnanec splňuje podmínky podle věty první.*⁶

1.2.3 Pedagog volného času dle katalogu prací

Dle katalogu prací⁷ je pracovní pozice pedagogických pracovníků vzdělávání charakterizována takto:

⁶) Zákon 563/2004 Sb., § 17

⁷) Nařízení vlády č.222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě

1) Výchovná a vzdělávací činnost zaměřená na oblast zájmového vzdělávání dětí, žáků, studentů, mládeže nebo pedagogických pracovníků a dalších dospělých zájemců se všeobecným zaměřením na rozvoj jejich zájmů, znalostí, tvořivých schopností, probíhající podle rámcového plánu činnosti školského zařízení.

2) Platová třída

a) Výchovná a vzdělávací činnost zaměřená na oblast zájmového vzdělávání dětí, žáků, studentů, mládeže nebo pedagogických pracovníků a dalších dospělých zájemců s odborným zaměřením na jejich celkový i specifický rozvoj.

b) Provádění informační a konzultační činnosti a odborné pomoci v oblasti zájmového vzdělávání pro školy, školská zařízení, občanská sdružení a další zájemce. Organizace soutěží, přehlídek, soustředění, pobytů a táborové činnosti pro děti, žáky, studenty, mládež nebo pedagogické pracovníky a další dospělé zájemce.

10. platová třída:

1) Komplexní pedagogická, primárně diagnostická a preventivní činnost v oblasti zájmového vzdělávání včetně prevence sociálně patologických jevů a prevence bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků, studentů, mládeže nebo pedagogických pracovníků a dalších dospělých zájemců.

2) Tvorba programů, poskytování metodické a konzultační činnosti specializované odborné pomoci subjektům působícím v oblasti zájmového vzdělávání a volného času. Zajišťování péče o talenty.

11. platová třída

1) Tvorba obecných a celostátních nebo krajských forem a metod ve výchově a vzdělávání v oblasti zájmového vzdělávání dětí, žáků, studentů, mládeže nebo pedagogických pracovníků a dalších dospělých zájemců.

2) Komplexní metodická a koordinační činnost v oblasti výchovy a vzdělávání a dalšího vzdělávání pracovníků.

12. platová třída

1) Tvorba celostátních nebo krajské koncepce rozvoje jednotlivých oblastí zájmového vzdělávání a volného času dětí, žáků, studentů, mládeže, pedagogických pracovníků a dalších dospělých zájemců (například oblasti spontánních aktivit a prevence sociálně

patologických jevů, pravidelné činnosti, příležitostných a zájmových aktivit, pobytových akcí a environmentálního vzdělávání).

2) Komplexní tvorba, realizace a podpora mezinárodních programů a projektů v oblastech zájmového vzdělávání

13. platová třída

1) Tvorba komplexní celostátní koncepce rozvoje oblasti zájmového vzdělávání.

1.3 DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

Jen soustavně a systematicky vzdělávaný učitel, resp. učitel, který bude mít podmínky pro svůj stálý rozvoj, může podle expertních materiálů zvládat přizpůsobování své vzdělávací a výchovné činnosti měnícímu se prostředí a připravovat své žáky na takto změněné a měnící se životní a pracovní podmínky, nejen na technologický a vědecký rozvoj, ale také na proměnné sociální, kulturní a politické skutečnosti. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je z tohoto pohledu chápáno jako hlavní nástroj rozvoje a případné transformace školství. „Proto je mu ze strany státu věnována pozornost.“⁸

Z výše uvedené citace a předešlého výčtu informací (především zákonných) o zájmovém vzdělávání a pedagogických pracovnících v institucích zájmového vzdělávání vyplívá nutnost dalšího vzdělávání pracovníků pracujících v zájmovém vzdělávání. Práva a povinnosti pedagogických pracovníků v oblasti dalšího vzdělávání určuje především zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Jednotlivé druhy dalšího vzdělávání pak upravuje vyhláška č.317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérenímu systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů. Důležitost dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je zmíněna například v Národním programu rozvoje vzdělávání České republiky – Bílé knize. Jako jeden z hlavních cílů vzdělávání jej považuje též Evropská unie.

⁸) Prášilová, M.: *Vybrané kapitoly ze školského zákona managementu pro pedagogické pracovníky*, 1. vydání Olomouc: Universita Palackého v Olomouci, 2006. str.115

Různí autoři přistupují k pojmu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků různým způsobem, někteří ho uvádějí jako dlouhodobý institucionálně koordinovaný proces odvíjející se v průběhu celé učitelovy profesionální dráhy. Jiné ho přibližují nejvíce praxi, kdy je další vzdělávání chápáno jako možnost podpory rozvoje učitele.

1.3.1 Další vzdělávání podle zákona o pedagogických pracovnících

Zákon č.563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů přináší povinnost dalšího vzdělávání. Toto stanovuje daný zákon paragrafem 24 Další vzdělávání pedagogických pracovníků.

1) Pedagogičtí pracovníci mají po dobu výkonu své pedagogické činnosti povinnost dalšího vzdělávání, kterými si obnovují, udržují a doplňují kvalifikaci.

2) Pedagogičtí pracovníci se mohou účastnit dalšího vzdělávání, kterými si zvyšují kvalifikaci. Zvýšením kvalifikace se podle zvláštního právního předpisu (§ 231 odst. 1 zákoníků práce) rozumí též její získání nebo rozšíření.

3) Ředitel školy organizuje další vzdělávání pedagogických pracovníků podle plánu dalšího vzdělávání, který stanoví po předchozím projednání s příslušným odborným orgánem. Při stanoveném plánu dalšího vzdělávání je nutno přihlížet ke studijním zájmům pedagogického pracovníka, potřebám a rozpočtu školy.

4) Další vzdělávání pedagogických pracovníků se uskutečňuje:

a) na vysokých školách, v zařízeních pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a v jiných zařízeních (dále jen „vzdělávací instituce“) na základě akreditace udělené ministerstvem,

b) samostudiem,

c) dalším vzděláváním zdravotnických pracovníků podle zvláštního předpisu v případě učitelů zdravotnických studijních oborů.

5) Dokladem o absolvování dalšího vzdělávání podle odstavce 4 písm. a) je osvědčení vydané vzdělávací institucí, která další vzdělávání uskutečňovala.

6) Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem druhy a podmínky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a způsob jeho ukončení. Ministerstvo vnitra nebo Ministerstvo obrany stanoví prováděcím právním předpisem druhy a podmínky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a způsob jeho ukončení pro pedagogické pracovníky, které zřizuje.

7) K dalšímu vzdělávání uvedeném v odstavci 4 písm. b) pedagogickým pracovníkům přísluší volno v rozsahu 12 pracovních dnů ve školním roce, nebrání-li tomu provozní důvody nebo účast pedagogického pracovníka na dalším vzdělávání podle odstavce 1 nebo 2, dobu čerpání volna určuje ředitel školy. Za dobu čerpání tohoto volna přísluší náhrada platu, která se rovná výši ušlého platu. Trvá-li pracovní poměr jen část školního roku, přísluší za každý měsíc trvání pracovního poměru jedna dvanáctina volna podle věty první. Při sjednání kratší než stanovené týdenní pracovní doby se úměrně tomu sníží rozsah volna podle věty první. Nevyčerpané volno či jeho poměrná část bez dalších nároků zaniká. Volno podle věty první se pro pracovní účely považuje za překážku v práci na straně zaměstnance.

8) Další vzdělávání pedagogických pracovníků se nepovažuje za rekvalifikaci podle zvláštního právního předpisu (zákon č.435/2004 Sb, v zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů).

1.3.2 Odborný rozvoj pracovníků podle zákoníku práce

Péče o odborný rozvoj pracovníků se řídí zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce. V desáté části zákoníku práce, která pojednává o péči o zaměstnance, se v hlavě II. v § 227 uvádí, že:

„Péče o odborný rozvoj zaměstnanců zahrnuje zejména:

- a) zaškolení a zaučení,
- b) odbornou praxi absolventů škol,
- c) prohlubování kvalifikace,
- d) zvyšování kvalifikace.“

Podmínky prohlubování kvalifikace ustanoví § 230 tohoto zákona, kde se uvádí:

Odst. 1: „Prohlubováním kvalifikace se rozumí její průběžné doplňování, kterým se nemění její podstata a které umožňují zaměstnanci výkon sjednané práce, za prohlubování kvalifikace se považuje též její udržování a obnovování.“

Odst. 2: „Zaměstnanec je povinen prohlubovat si svoji kvalifikaci k výkonu sjednané práce. Zaměstnavatel je oprávněn uložit zaměstnanci účast na školení a studiu, nebo jiných formách přípravy k prohloubení jeho kvalifikace, popřípadě na zaměstnanci požadovat, aby prohlubování kvalifikace obnovoval i u jiné právnické nebo fyzické osoby.“

Odst. 3: „Účast na školení nebo jiných formách přípravy anebo studium za účelem prohloubení kvalifikace se považuje za výkon práce, za který přísluší zaměstnanci mzda nebo plat.“

Odst. 4: „Náklady vynaložené na prohlubování kvalifikace je povinen hradit zaměstnavatel. Požaduje-li zaměstnanec, aby mohl absolvovat prohlubování kvalifikace ve finančně náročnější formě, může se na nákladech prohlubování kvalifikace podílet.“

1.3.3 Druhy dalšího vzdělávání dle vyhlášky

Dle vyhlášky č.317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérnímu systému pedagogických pracovníků, jsou druhy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků rozděleny takto:

- 1) studium ke splnění kvalifikačních předpokladů
 - a) studium v oblasti pedagogických věd
 - b) studium pedagogiky
 - c) studium pro asistenty pedagoga
 - d) studium pro ředitele škol a školských zařízení
 - e) studium k rozšíření odborné kvalifikace
- 2) studium ke splnění dalších kvalifikačních předpokladů
 - a) studium pro vedoucí pedagogické pracovníky
 - b) studium pro výchovné poradce
 - c) studium k výkonu specializovaných činností
- 3) studium k prohlubování kvalifikace a průběžné vzdělávání

1.3.4 Formy a metody dalšího vzdělávání

Přestože se tato práce především ve své praktické části bude věnovat dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků uskutečňováním pouze některými formami a metodami dalšího vzdělávání, je níže uveden výčet většiny forem a metod dalšího vzdělávání.

Pojem didaktická forma lze chápat jako organizační rámec vzdělávání, stavbu vzdělávacího procesu, kterého se dospělý účastní, souhrn organizačních opatření a uspořádání výuky při realizaci vzdělávacího procesu nebo jako konkrétní podobu

vzdělávací akce. Nejobecnější dělení forem vzdělávání dospělých vychází z toho, že se uskutečňuje ve formě:

- a) dalšího profesního vzdělávání
- b) občanského vzdělávání a
- c) zájmového vzdělávání

Pro tuto práci bude stěžejní další profesní vzdělávání. Je to vzdělávání poskytované osobám s řádně dokončeným odborným vzděláním. Patří tedy do této skupiny kvalifikační vzdělávání, periodická školení a rekvalifikační vzdělávání. Toto vzdělávání označuje všechny formy profesního i odborného vzdělávání v průběhu aktivního pracovního života. Posláním tohoto vzdělávání je rozvíjení postojů, znalostí a schopností, které jsou pro výkon určitého povolání vyžadovány.

Formy vzdělávání dospělých může mít i další dělení:

- délka trvání (hodin, den, týden), popřípadě frekvence aktivity (jednorázově či opakovaně, krátkodobě či dlouhodobě)
- prostředí vzdělávání (na pracovišti, mimo pracoviště, v místnosti, v přírodě, doma, virtuální prostředí)
- organizační uspořádání studujících (individuální, skupinové)
- zaměření vzdělávací akce
- interakce lektor-posluchač (kooperativní, participativní, individualizované)
- stav systémů, v nich vzdělávání probíhá (živé – učitel, lektor, tutor, účastník, neživé – vyučovací technika, didaktické pomůcky)

Další dělení forem může být:

- přímá výuka (osobní kontakt lektora s účastníkem)
- kombinovaná výuka (zvýšený podíl individuálního studia účastníka)
- distanční, korespondenční, e-vzdělávání

Metody vzdělávání

Metody vzdělávání lze rozdělit podle míst realizace:

- 1) vzdělávání na pracovišti při výkonu práce
- 2) vzdělávání mimo pracoviště
- 3) kombinované metody vzdělávání na pracovišti i mimo něj

Metody vzdělávání na pracovišti

Metody vzdělávání na pracovišti se používají při výkonu každodenní praxe a jsou úzce spjaty s pracovištěm školeného zaměstnance:

- instruktáž při výkonu práce – nejčastěji používaná metoda, protože jde o nejsnazší a nejběžnější způsob zacvičení nového či méně zkušeného zaměstnance vedoucím či zkušenějším zaměstnancem.
- koučing – dlouhodobější proces soustavného podněcování a směřování školeného k žádoucímu výkonu práce
- mentoring – mentor předává své zkušenosti znalosti a rady
- counselling – vzájemné konzultace školící a školené strany
- asistování – jako pomocník zkušeného pracovníka se od něj učí
- pověření úkolem – při plnění úkolu monitorováním
- rotace práce
- pracovní porady

Metody vzdělávání mimo pracoviště

Tyto metody jsou většinou organizovány externími firmami a vzdělávacími zařízeními. Vzdělávání je zde koncipováno většinou jako rozšíření znalostí, dovedností a sociálních vlastností účastníků.

- přednáška – jednosměrný komunikační proces, při němž školený zaměstnanec vstřebává předkládané informace
- přednáška s pojená s diskuzí – možnost aktivní účasti školeného
- demonstrativní – užívá audio-vizuální techniky, klade důraz na názornost
- případové studie – analýza konkrétního problému a návrh účinného řešení
- workshop – týmové a komplexnější řešení než u případové studie
- brainstorming – diskuze nad navrženým řešením jednotlivců
- hraní rolí – aktivita, samostatnost
- simulace – metoda kombinující případovou studii a hraní rolí
- outdoor – využití her a pohybových aktivit, využívá metod zážitkové pedagogiky
- distanční vzdělávání – korespondenční kurzy, e-learning
- B-learning – kombinace osobní účasti na výuce se samostudiem

1.4 INSTITUCE POSKYTUJÍCÍ DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

Další vzdělávání pedagogických pracovníků je organizováno rozsáhlou řadou vzdělávacích institucí. Podle posledních změn z roku 2007 lze organizátory dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků rozdělit zásadně do tří skupin:

- akademická a státní pracoviště (vysoké školy s pedagogickými fakultami, základní a střední školy, krajská pracoviště: Středisko služeb školám, Pedagogické středisko, Pedagogické a vzdělávací centrum, Centrum vzdělávání, Centrum vzdělanosti, Krajské vzdělávací a informační centrum – DVPP v krajích, hlavním představitelem státních institucí je pak Národní institut dalšího vzdělávání)
- komerční agentury
- neziskové subjekty

1.4.1 Národní institut dalšího vzdělávání

Národní institut dalšího vzdělávání je organizace přímo řízená Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Od 1. ledna 2014 na základě transformačních opatření a sloučením Národního institutu dětí a mládeže s Národním institutem pro další vzdělávání zajišťuje činnost obou organizací. V souladu se vzdělávací politikou zabezpečuje řadu let profesní rozvoj pedagogických pracovníků škol a školských zařízení pro zájmové a další vzdělávání a dále pracovníků nestátních neziskových organizací pracujících s dětmi a mládeží v celé České republice. Práce Národního institutu dalšího vzdělávání se opírá o mnohaletou tradici a zkušenosti, kvalitní personální obsazení, odbornou znalost problematiky školství a neformálního vzdělávání dětí a mládeže, rozsáhlou síť odborných spolupracovníků a expertů, celostátní působnost, materiální a technické zázemí, včetně infrastruktury ve všech krajích ČR, komplexnost služeb pro instituce i jednotlivce, funkční informační systém rozšířený o nové agendy, spolupráce s odborníky z vysokých škol, s asociacemi a jinými vzdělávacími organizacemi či institucemi v oblasti formálního a neformálního vzdělávání., zkušeností s výzkumem v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a volného času dětí a mládeže, zkušenosti s podporou nadaných žáků.

K hlavní činnosti Národního institutu dalšího vzdělávání patří vzdělávání ve státních prioritách, plnění reformních úkolů MŠMT, studia ke splnění kvalifikační předpokladů

(studium pedagogiky, studium pro asistenty pedagoga a studium pedagogiky volného času), studia ke splnění dalších kvalifikačních předpokladů (studium pro ředitele škol a školských zařízení) a studia k výkonu specializovaných činností v návaznosti na současný kariérní systém, příprava procesů implementace kariérního systému pro učitele, příprava pedagogických pracovníků na vykonávání funkcí souvisejících s realizací státní maturitní zkoušky, podpora výuky odborného cizího jazyka na středních školách pro potřeby profesní praxe, poskytování expertních a konzultačních služeb a individuální pomoc školám, systémová podpora pedagogů pro práci s dětmi/žáky cizinci, systémová podpora rozvoje nadání a péče o nadání, příprava a realizace celostátních kol soutěží a přehlídek včetně mezinárodních nadstavb, on-line vzdělávání Talmet, průběžné další vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení a odborná příprava pedagogických pracovníků školských zařízení pro zájmové vzdělávání a pracovníků nestátních neziskových organizací pracujících s dětmi a mládeží, realizace projektů podpořených z prostředků Evropského sociálního fondu a mezinárodní spolupráce, výzkum v oblasti volného času dětí a mládeže, publikační a editační činnost.

Mezi nejvýznamnější projekty realizované Národním institutem dalšího vzdělávání patří:

- zvyšování kvalifikace pedagogů – SPAP
- Profesní podpora pedagogů – PV
- K2
- Klíče pro život
- Kariérní systém
- Autoevaluace – Cesta ke kvalitě

K výčtu aktivit NIDV patří i celostátní aktivity, jako např. Celostátní setkání a konference řídicích pracovníků ve školství a v zájmovém vzdělávání, Celostátní setkávání pedagogů MŠ, ZŠ, ZUŠ, školních družin a klubů, Celostátní seminář Dítě v krizi, Celostátní soutěže, Školy čtenářských a matematických dovedností, Letní škola Prázdniny trochu jinak, Mezinárodní konference.

Nejvýznamnějšími partnery Národního institutu dalšího vzdělávání jsou: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Česká školní inspekce a ostatní přímo řízené organizace MŠMT, školy a školská zařízení pro zájmové vzdělávání, vysoké školy, nestátní neziskové organizace pracující s dětmi a mládeží, profesní asociace

v oblasti školství a neformálního vzdělávání, instituce státní správy a samosprávy, zahraniční kulturní instituce působící v ČR, zahraniční partneři.

Za činnost Národního institutu hovoří i některá čísla. V oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení (studium ke splnění kvalifikačních předpokladů, dalších kvalifikačních předpokladů a k prohlubování odborné kvalifikace) se v roce 2010 uskutečnilo pod záštitou Národního institutu dalšího vzdělávání 852 vzdělávacích programů za účasti 15 070 účastníků, v roce 2014 1479 programů s 25 213 účastníky, celkově v průběhu let 2010-2014 se uskutečnilo 6 356 vzdělávacích programů za účasti 111 390 respondentů.

V oblasti vzdělávání pedagogických pracovníků školských zařízení pro zájmové vzdělávání a pracovníků pracujících s dětmi a mládeží s nestátních neziskových organizacích se v roce 2010 uskutečnilo 193 vzdělávacích programů s počtem 2 300 účastníků, v roce 2014 218 programů s počtem 4 019 účastníků, celkově se v průběhu let 2010-2014 zúčastnilo vzdělávacích programů 14 113 pracovníků v 1029 programech.

Centrální pracoviště NIDV se nachází v Praze na Senovážném náměstí. Své pobočky má pak ve všech krajích (Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Jihlava, Karlovy Vary, Liberec, Olomouc, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Ústí nad Labem a Zlín). NIDV ještě také disponuje Richterovou boudou účelovým zařízením, učebním střediskem v Krkonoších.

Nyní se více zaměříme na činnost Národního institutu dalšího vzdělávání v oblasti zájmového a neformálního vzdělávání. NIDV přebralo a nyní nabízí své služby pracovníkům středisek volného času, školním klubům a družinám, nestátním organizacím, krajským úřadům MŠMT a zahraničním partnerům.

Programem PERUN (Péče, rozvoj uplatnění nadání) zajišťuje NIDV komplexní podporu nadaných dětí a mládeže, pro žáky ZŠ a studenty organizuje celou řadu soutěží (Evropa ve škole, Daniel, Středoškolská odborná činnost) včetně oborových olympiád (chemická, dějepisná, jazykové olympiády apod.)

Společně s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy realizoval projekt K2 – kvalita a konkurenceschopnost v neformálním vzdělávání, který navazoval na již dříve ukončený projekt Klíče pro život. Tyto projekty se začaly v NIDV připravovat od ledna 2007 s využitím financí ESF (Evropský sociální fond).

Projekt Klíče pro život

NIDV společně s MŠMT od dubna 2009 realizoval tento projekt s podtitulem Rozvoj klíčových kompetencí v zájmovém a neformálním vzdělávání. Hlavními postavami projektu byli Ti, kteří pracují s dětmi a mladými lidmi v rámci jejich volného v organizacích celé České republiky, jako jsou střediska volného času, školní družiny, školní kluby a nestátní neziskové organizace. Cílem projektu bylo výrazné posílení celoživotního vzdělávání lidí pracujících s dětmi a mládeží a hlavně zkvalitnění systému podporujícího trvalý a udržitelný rozvoj zájmového a neformálního vzdělávání. Jednotlivé aktivity projektu byly řízeny odbornými garanty. Oblasti, kterými se projekt Klíče pro život zabýval: výzkumy (výzkumné šetření a analýzy ve všech tematických oblastech projektu), standardizace organizací neformálního vzdělávání (definovat standart organizací poskytujících zájmové a neformální vzdělávání a vytvořit nástroje pro jeho zjišťování a podporu jakosti řízení těchto organizací), uznávání neformálního vzdělávání (zajistit uznatelnost kvalifikace pracovníků napříč různými právními a organizačními formami), podpora informačního systému pro mládež. Cílem realizátorů projektu Klíče pro život bylo mimo jiné popularizovat a celkově zvýšit povědomí veřejnosti o systémové odborné práci s dětmi a mládeží v jejich volném času.

Projekt K2

Navazujícím projektem NIDV byl projekt K2 – kvalita a konkurence schopnost v neformálním vzdělávání, který trval od října 2012 do června 2015. Cílem projektu byla podpora zájmového a neformálního vzdělávání, kvality organizací a konkurenceschopnost účastníků neformálního vzdělávání. Aktivity projektu směřovaly do oblasti nestátních neziskových organizací pracujících s dětmi a mládeží a školských zařízení pro zájmové vzdělávání. Hlavním přínosem projektu je nastavení kvalitních změn v nestátních neziskových organizacích a školských zařízeních pro zájmové vzdělávání jako zásadního trendu pro trvale udržitelný rozvoj neformálního vzdělávání (včetně zájmového).

V oblasti DVPP je velkým přínosem NIDV podpora vytváření OKP (Osobní kompetenční profil). Je to nástroj pro záznam kompetencí a místo pro ukládání dokladů o znalostech a dovednostech rozvíjených v průběhu života. Jeho výstupem je životopis, který lze díky on-line formě vytisknout v podobě, která v daný moment nejvíce vyhovuje. OKP řadí na první místo životopisu kompetence (součástí je i popis

kompetenčních profilů pro pozice v oblasti práce s dětmi a mládeží). OKP je nástrojem pro sebeuvědomění a sebereprezentaci, záznamem o dalším vzdělávání.

O nabídce vzdělávacích aktivit NIDV bude pojednáváno v praktické části bakalářské práce.

1.4.2 Vzdělávací institut Středočeského kraje

Vzdělávací institut Středočeského kraje je další větší organizací poskytující komplexní služby v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Jedná se o zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, které je příspěvkovou organizací Středočeského kraje. V nové podobě existuje od 1.1.2010, kdy došlo ke změně a rozšíření hlavní činnosti organizace.

VISK je zřízen za účelem poskytování veřejně prospěšné činnosti v oblasti vzdělávání dospělých a dalšího profesního vzdělávání především na území Středočeského kraje. V současné době zajišťuje své aktivity prostřednictvím devíti regionálních pracovišť – vzdělávacích středisek sídlících v okresních městech Středočeského kraje (Benešov, Beroun, Čáslav, Kolín, Kutná Hora, Kladno, Mladá Boleslav, Mělník, Nymburk, Příbram, Rakovník, Sedlčany, Vlašim) a v Praze.

VISK nabízí v oblasti vzdělávání pedagogů (neboť má též akreditaci na vzdělávání zaměstnanců ve veřejné správě a sociálních službách), kde navazují na dvacetiletou tradici předchozího vzdělávání pedagogů ve Středočeském kraji, vzdělávacími programy pro všechny kategorie pedagogických pracovníků a všechny druhy a typy škol a školských zařízení, realizují jednotlivé semináře, rozsáhlejší vzdělávací cykly i kvalifikační vzdělávání.

Dále VISK realizuje několik projektů v rámci operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OPVK), v dalších projektech se účastní jako partneři nebo dodavatelé.

Pod hlavičkou VISK probíhá i vzdělávání seniorů v Kutné Hoře, Rakovníku a Příbrami – Akademie třetího věku.

K nejvýznamnějším projektům v rámci OPVK prováděných VISK patřil projekt Profesní vzdělávání škola 21 (grantový projekt Rozvoj profesních kompetencí pedagogických pracovníků ve Středočeském kraji). Obsah projektu byl zaměřen na systematické zvyšování profesní připravenosti řídicích pracovníků a dalších pedagogických pracovníků s důrazem na realizaci kurikulární reformy a uskutečňování

změn ve vzdělávání a v neposlední řadě na dovednosti řídit svůj vlastní profesní rozvoj v celoživotním vzdělávání.

Konkrétní vzdělávací nabídce VISK bude též věnována pozornost v praktické části bakalářské práce.

1.5 SHRNU TÍ

Jak je patrné z celé teoretické části bakalářské práce, celoživotní vzdělávání, další vzdělávání a především další vzdělávání pedagogických pracovníků se stalo v poslední době jednou z prioritních otázek naší společnosti. Vždyť právě pedagogická profese patří mezi ty, kde je třeba se neustále vzdělávat – proměňují se nároky, učební obsahy, objevují se nové metody a principy. Již jen nastínění nabídky DVPP dvou velkých institucí další vzdělávání poskytujících ukazuje, že není problematické plnit zákonné normy, podle nichž by další vzdělávání pedagogů mělo probíhat a kterých se po výčtu zdá být neúměrně mnoho. Vzdělávání a s tím související rozvoj pracovníků se stává nedílnou součástí každé organizace i v oblasti školství. Investice do vzdělávání pedagogů patří k investicím s dlouhodobou návratností.

2 PRAKTICKÁ ČÁST

2.1 METODOLOGIE

2.1.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je vytvoření přehledu nabízených vzdělávacích programů pro volnočasové pedagogy dle stanovených kritérií. Zda všechny nabízené vzdělávací programy vyhovují stanoveným kritériím, tedy kritériím určenými dle dotazníkových šetření uvedených v jiných pracích, dále zjistit, zda nabídka splňuje širokou škálu poptávky volnočasových pedagogů.

2.1.2 Problémové otázky

O1: Nabídka vzdělávacích programů NIDV vyhovuje dle kritérií 1

O2: Nabídka vzdělávacích programů NIDV vyhovuje dle kritérií 2

O3: Nabídka vzdělávacích programů VISK vyhovuje dle kritérií 1

O4: Nabídka vzdělávacích programů VISK vyhovuje dle kritérií 2

O5: Nabídka obou organizací plně pokrývá široké spektrum působnosti volnočasového vzdělávání (myšleno dle odbornosti).

2.1.3 Metody

Ke zjištění potřebných dat složil dle zadání bakalářské práce sběr dat. K výzkumu posloužila analýza dokumentů (nabídky vzdělávacích programů pro pedagogy) záměrně vybraných dvou organizací (NIDV, VISK). Ke stanovení kritérií, dle kterých byla sebraná data tříděna a hodnocena, pak posloužily dvě dotazníkové analýzy uvedené v jiných pracích. Po systémovém roztržení a ohodnocení byla provedena analýza a z ní vyhodnoceny problémové otázky, stanoveny závěry a navržena doporučení.

2.1.4 Charakteristika výzkumného vzorku

Za výzkumný vzorek posloužila nabídka vzdělávacích programů dvou vzdělávacích institucí - NIDV a VISK - na období září 2015 - leden 2016.

2.2 Stanovení kritérií

Cílem této bakalářské práce je vytvoření přehledu nabízených vzdělávacích programů pro volnočasové pedagogy podle stanovených kritérií. Při stanovování kritérií pro rozřídění programů dvou vzdělávacích nejvýznamnějších institucí poskytujících další vzdělávání pedagogických pracovníků v Praze, tedy v oblasti nejbližšího zájmu organizace, v níž pracuji, se vychází ze dvou již uskutečněných průzkumů.

První z nich byl vykonán v rámci bakalářské práce, druhý se opírá o dotazníkové šetření Národního institutu dalšího vzdělávání.

2.2.1 Kritéria dle výzkumu A – pedagogičtí pracovníci

Cílem výzkumu byla analýza vzdělávacích potřeb pedagogů volného času a vychovatelů školních družin a školních klubů v oblasti dalšího vzdělávání. Výzkum byl proveden v rámci bakalářské práce. Vzdělávací potřeby pedagogických pracovníků zájmového vzdělávání vedené Mgr. Irenou Lhotkovou na katedře Centrum školského managementu Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Kvantitativní výzkum probíhal formou e-mailem – google dokumentu a odpovědělo 229 respondentů z toho 201 vychovatelů a 128 pedagogů volného času. Kvantitativní dotazník obsahoval 10 otázek + dvě nepovinné. Z odpovědí na tyto otázky byly zjištěny potřeby dalšího vzdělávání dané cílové skupiny.

Pro stanovení kritérií potřebných k mé bakalářské práci byly však vhodné pouze některé otázky z tohoto dotazníku.

Níže jsou uvedeny otázky procentuálně vyjádřené odpovědi pedagogů SVČ použitelné pro stanovení kritérií k vytvoření přehledu vzdělávacích programů.

a) preference typu studia:

57% průběžné vzdělávání

33% studium pro splnění kvalifikačních předpokladů

4% studium pro vedoucí pracovníky

b) preference oblasti vzdělávání:

pedagogika a psychologie – 46% spíše ano
34% rozhodně ano
19% spíše ne
1% rozhodně ne

management a řízení - 49% rozhodně ano
35% spíše ano
13% spíše ne
2% rozhodně ne

odborná oblast - 56% rozhodně ano
38% spíše ano
4% spíše ne
2% rozhodně ne

c) Preference délky programu:

jednodenní - 65% rozhodně ano
28% spíše ano
5% spíše ne
2% rozhodně ne

dvoudenní - 48% spíše ano
24% spíše ne
19% rozhodně ano
5% rozhodně ne

třídenní - 40% spíše ne
29% spíše ano
18% rozhodně ne
11% rozhodně ano
2% nevím

čtyřdenní - 48% spíše ne
30% rozhodně ne
15% spíše ano
5% rozhodně ano

týdenní - 45% spíše ne
41% rozhodně ne

7% spíše ano
4% nevím
2% rozhodně ano

d) Preference forem vzdělávání:

prezenční -	36% spíše ano 34% rozhodně ano 23% spíše ne 6% rozhodně ne
e-learning -	44% spíše ne 31% spíše ano 16% rozhodně ano 7% rozhodně ne
kombinované -	54% spíše ano 27% rozhodně ano 18% spíše ne 1% rozhodně ne

e) Preference termínu vzdělávání:

všední den -	46% rozhodně ano 36% spíše ano 12% spíše ne 4% neví 2% rozhodně ne
víkendy -	32% spíše ano 32% spíše ne 20% rozhodně ano 11% rozhodně ne
prázdniny -	34% spíše ne 32% rozhodně ne 19% spíše ano 12% rozhodně ano

Z tohoto výzkumu byla pro vytvoření přehledu vzdělávacích programů na základě odpovědí pedagogů volného času sestavena následující kritéria:

- z hlediska preference typu studia

průběžné, studium pro vedoucí pracovníky, studium pro splnění kvalifikace

- z hlediska preferencí oblasti vzdělávání

odborná kvalifikace, pedagogika a psychologie, management a řízení

- z hlediska délky programů

jednodenní

- z hlediska formy studia

kombinovaná

- z hlediska termínu

všední den

2.2.2 Kritéria dle výzkumu B – ředitelé SVČ

Pro stanovení kritérií potřebných k vytvoření přehledu programů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – pedagogů volného času, tentokrát z pozice požadavků řídicích pracovníků – ředitelů SVČ bylo využito dotazníkového šetření Analýza vzdělávacích potřeb pedagogů volného času ve střediscích volného času, které provedl Národní institut dalšího vzdělávání. NIDV zaměřilo svůj dotazník na interní a externí zaměstnance, pro tuto práci bude využito pouze části týkající se interních zaměstnanců (ve stanovení kritérií dle výzkumu A se též jednalo o interní zaměstnance SVČ).

Osloveni byli ředitelé většiny SVČ v České republice, výsledky odpovědí byly získány od 83 respondentů. Pro rozsáhlost dotazníku, především velkého množství možných odpovědí, jsou dále uváděny vždy jen procentuálně nejvyšší odpovědi. Opět jsou vybrány otázky týkající se zájmu mé bakalářské práce.

a) Preference dle tematických oblastí:

trendy v zájmovém vzdělávání, osobnostní rozvoj, pedagogika, psychologie

b) Preference formy dalšího vzdělávání

prezenční, kombinované, e-learning

c) Preference časového rozsahu programů

jednodenní 4-8 hodin, vícedenní 8-32 hodin, blokové

d) Preference termínu konání

všední den, nerozhoduje, víkend

e) Preference finanční náročnosti
500-1000 Kč, do 500 Kč, 1000-1500 Kč

Takto stanovená kritéria budou stěžejní pro další část této bakalářské práce. Dle těchto kritérií budou posuzovány vzdělávací programy pro pedagogy volného času, které nabízejí dvě nejvýznamnější organizace dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

2.3 ROZTRŽIDĚNÍ NABÍDKY DLE STANOVENÝCH KRITÉRIÍ

K výzkumnému záměru této bakalářské práce posloužila nabídka vzdělávacích programů NIDV a VISK pro první pololetí školního roku 2015/2016.

V nabídce obou organizací je nabízeno široké spektrum aktivit, které vycházelo z poptávky cílových skupin a současně s prioritami vzdělávací strategie MŠMT.

2.3.1 Seznam a základní členění vzdělávacích programů pro pedagogy volného času nabízených NIDV

NIDV má vytvořen interaktivní katalog ve formě PDF, který umožňuje díky hypertextovým odkazům u každého vzdělávacího programu získat o něm podrobné informace. Programová nabídka je rozdělena na celostátní akce a nabídku vzdělávání v jednotlivých krajích. Pro tento výzkum byly z celé programové nabídky vybrány především vzdělávací programy zaměřené pro vzdělávací oblast management, pedagogiku a psychologii a zájmové a neformální vzdělávání.

Jedná se o tyto programy:

a) oblast managementu

A1) Řízení lidských zdrojů pro projektové manažery ve školství

A2) Role projektového řízení ve vzdělávací politice pro projektové manažery ve školství

A3) Repetitorium školské legislativy

A4) Motivační objektivní hodnocení, evaluace

A5) Mimořádné události ve škole a jejich řešení

- A6) Naučte se propagovat svou organizaci jednoduše a kreativně
- A7) Evaluace školního vzdělávacího programu
- A8) Řešení problémových situací z pohledu práva
- A9) Motivace zaměstnanců a vedení hodnotících rozhovorů
- A10) Bezpečnost ve školách a školských zařízeních - Minimální standart bezpečnosti v praxi
- A11) Aktuální úprava úřední korespondence
- A12) Leadership jako proces vedení lidí (jak řešit konflikty v pracovním kolektivu)
- A13) Kvalifikační studium pro ředitele škol a školských zařízení
- A14) Fundraising ve školství, jak získat prostředky na rozvoj školy
- A15) Aktuální problémy v účetnictví příspěvkových organizací
- A16) Znělá a srozumitelná mluva - cesta k profesionálnímu projevu
- A17) Informační seminář MŠMT k novele školského zákona
- A18) Týmová spolupráce v pedagogickém sboru
- A19) Žena v pozici vedoucího pracovníka školy, školského zařízení, generová rovnost ve škole
- A20) Profesní průprava zástupců ředitele
- A21) Hodnocení školy a školského zařízení
- A22) Finanční řízení v praxi ředitele školy
- A23) Kde mohou chybovat vedoucí pracovníci a důsledky těchto chyb
- A24) Komunikace pro vedoucí pracovníky
- A25) Manažerská etiketa
- A26) Jak vhodně uplatnit právní předpisy ve školním prostředí
- A27) Škola v médiích a média ve škole
- A28) Manažerský reSTART
- A29) Inspekční činnost ve školách a školských zařízeních
- A30) Zřizovatel - ředitel školy, vzájemný vztah, postavení a pravomoci
- A31) Požární ochrana pro školy a školská zařízení

b) oblast pedagogiky a psychologie

- B1) Improvizace k vytvoření a posílení dětského kolektivu
- B2) Lovci zvuků, principy otevření komunikace
- B3) Rozvíjení klíčových kompetencí u dětí dle jejich osobnosti

B4) Studium pedagogiky

B5) Vývoj a dynamika žákovské skupiny a její využití při řešení problémů ve třídě

B6) Specifické poruchy chování

B7) Komunikace s rodiči - efektivní komunikace zážitkovou formou

B8) Hra a její užití ve vzdělávání

B9) Specifické poruchy učení a jejich projevy

B10) Rizikové chování

B11) Agrese, šikana a proces jejich řešení

B12) Sociální vyloučení a sociální znevýhodnění ve školské praxi

B13) Jak předcházet stresu, aneb psychohygienu a komunikační schopnosti

B14) Výchova a dobrovolnictví

c) zájmové a neformální vzdělávání - odborné

C1) Moderní deskové hry a klíčové kompetence

C2) Skupinové bubnování

C3) Tvořivé hry s fantazií

C4) Bezpečné virtuální prostředí

C5) Pohybové hry pro děti mladšího školního věku

C6) Hry, soutěže a náměty s přírodovědným zaměřením

C7) Dětský a juniorský aerobik pro vedoucí zájmových kroužků

C8) Kurz nízkých lanových překážkových drah

C9) Aktuální problémy a trendy v zájmovém vzdělávání, rizikové chování

C10) Drobné hry pro děti mladšího školního věku

C11) Netradiční výtvarné techniky - netradiční vánoční ozdoby

C12) Kouzelná půda - celoroční motivační hry

C13) Experimentální výtvarné techniky - podzimní nápady

C14) Zdravé cvičení pro děti/žáky

C15) Tělesná výchova a pohybové aktivity v MŠ

C16) Jak s dětmi na pozemní komunikaci

C17) Od demokracie zase k demokracii aneb od Masaryka přes Havla

k Zemanovi

Jak je patrné z rozčlenění programové nabídky vzdělávacích programů NIDV nejvíce programů je určeno pro oblast managementu, dále pro zájmové a neformální vzdělávání (odborné) a pro pedagogiku a psychologii

2.3.2 Seznam a základní členění vzdělávacích programů po pedagogii volného času nabízených VISK

Též k programové nabídce organizace VISK byly pro účel výzkumu této bakalářské práce vybrány vzdělávací programy pro oblast management, pedagogiky a psychologie a odborně zaměřených programů pro zájmové a neformální vzdělávání.

a) oblast managementu

- A1) Výroční zpráva - jeden z klíčových dokumentů předkládaný ředitelem školy
- A2) Jak předcházet chybám při tvorbě, realizaci a inovaci ŠVP
- A3) Jak se připravit na inspekci
- A4) Studium pro ředitele škol a školských zařízení
- A5) Profesní manažerské vzdělávání
- A6) BOZP a PO pro pracovníky škol a školských zařízení
- A7) Školská legislativa - aktuální změny ve školských i obecně platných právních předpisech
- A8) Právní náležitosti v oblasti rizikového dětství a mládeže
- A9) Den otevřených dveří v systému propagace školy
- A10) Jak to všechno zvládnout - základy timemanagementu
- A11) Vzdělávání pedagogických pracovníků v mentoringu
- A12) Profesní vzdělávání zástupců ředitelů škol
- A13) Řešení konfliktů ve škole
- A14) Hodnocení pedagogických pracovníků
- A15) Public relation ve školství - komunikace a propagace školy v každodenní praxi

b) pedagogika a psychologie

- B1) Profesní vzdělávání učitelů - moderní přístupy ke vzdělávání

a autoevaluace vzdělávání

B2) Studium pedagogiky

B3) Emoční inteligence - jak podpořit její rozvoj u dětí od 4 do 10 let

B4) Trendy rizikového chování žáků

B5) Profesní vzdělávání učitelů - osobnostní psychosociální rozvoj učitele

c) zájmové a neformální vzdělávání - odborné

C1) Bezpečně na internetu

C2) Kdo chodí v listí - EVVO

C3) S pedigem hravě a kreativně

C4) Medvídkova zdravá strava

C5) Učíme se hrou - tvořivá hra v MŠ

C6) Týmové dny - zajímavá skupinová výuka

C7) Kreativní témata - Tyčové loutky a jejich praktické využití při dramatizaci

C8) Projekty v zájmovém vzdělávání? Senzace!

C9) Kreativní materiály - podzimní dekorace

C10) Krotíme klubička - rozvíjení pracovních dovedností

C11) Pracovní činnost - využití a zpracování drátu

C12) Jóga pro děti

C13) Seznamovací a týmové stmelovací hry v praxi

C14) Kreativní materiály - drát a kámen

C15) Pohádky trochu jinak - hudební pohádky

C16) Řemesla ve škole - mozaika ze skla

C17) Pracovní činnosti - zpracování dřeva

C18) Kreativní témata - andělé a andělky

C19) Práce s přírodním materiálem - korek

C20) Práce s přírodním materiálem - zvukové předměty

C21) Doškolovací kurz instruktorů školního lyžování

C22) Doškolovací kurz instruktorů školního snowboardingu

C23) základní kurz instruktorů školního lyžování

C24) základní kurz instruktorů školního snowboardingu

C25) Kreativní techniky - bavlněná modelovací hmota

V nabídce VISK zaujímá nejvíce nabídek z oboru odborných programů, dále managementu a nejméně z oblasti pedagogiky a psychologie. Je nutné ale podotknout, že většina odborných programů je spíše směřováním na učitele základních a mateřských škol a pedagogové volného času v zájmovém a neformálním vzdělávání si musí poznatky přizpůsobit své oblasti vzdělávání.

2.3.3 Roztřídění a ohodnocení vzdělávacích programů NIDV dle kritérií 1 (pedagogové volného času)

K roztrřídění - ohodnocení jednotlivých vzdělávacích programů nabízených NIDV došlo dle kritérií rozpracovaných v kapitole 2.2.1. této práce. Jsou to tato kritéria:

1A) preference typu studia

- 3 body průběžné
- 2 body pro vedoucí pracovníky
- 1 bod pro splnění kvalifikace

1B) preference oblasti vzdělávání

- 3 body odborná kvalifikace
- 2 body pedagogika a psychologie
- 1 bod management a řízení

1C) preference délky programů

- 3 body jednodenní
- 2 body dvoudenní
- 1 bod třídenní

1D) preference formy studia

- 3 body kombinované
- 2 body prezenční
- 1 bod e-learning

1E) preference termínu

- 3 body všední den
- 2 body víkend
- 1 bod prázdniny

U každého kritéria bylo pak body 1-3 hodnocené splnění či nesplnění požadavků plynoucích z uvedeného výzkumu.

Dle těchto kritérií a bodování byly sestaveny následující tabulky:

Tabulka č. 1

PROGRAM	KRITÉRIA					CELKEM
	1A	1B	1C	1D	1E	
A1	2	1	1	2	3	9
A2	2	1	3	2	3	11
A3	2	1	3	2	3	11
A4	2	2	2	2	3	11
A5	2	1	3	2	3	11
A6	2	1	2	2	3	10
A7	2	1	2	2	3	10
A8	2	1	3	2	3	11
A9	2	2	3	2	3	12
A10	2	1	3	2	3	11
A11	2	1	3	2	3	11
A12	2	1	3	2	3	11
A13	1	1	0	3	3	8
A14	2	1	2	2	2	9
A15	2	1	3	2	3	11
A16	2	2	3	2	3	12
A17	2	1	3	2	3	11
A18	2	2	3	2	3	12
A19	2	2	3	2	3	12
A20	2	1	1	2	3	9
A21	2	1	3	2	3	11
A22	2	1	3	2	3	11
A23	2	1	3	2	3	11
A24	2	2	3	2	3	12
A25	2	2	3	2	3	12
A26	2	1	3	2	3	11
A27	2	1	3	2	3	11
A28	2	1	3	2	3	11
A29	2	1	3	2	3	11
A30	2	1	3	2	3	11
A31	2	1	3	2	3	11
∅	1,96774194	1,22580645	2,64516129	2,03225806	2,96774194	10,8387097
CELKEM	61	38	82	63	92	336

Tabulka č. 2

PROGRAM	KRITÉRIA					CELKEM
	1A	1B	1C	1D	1E	
B1	3	3	1	2	3	12
B2	3	3	1	2	3	12
B3	3	3	2	2	3	13
B4	1	3	0	3	3	10
B5	3	3	3	2	3	14
B6	3	3	3	2	3	14
B7	3	3	3	2	3	14
B8	3	3	3	2	3	14
B9	3	3	3	2	3	14
B10	3	3	3	2	3	14
B11	3	3	3	2	3	14
B12	3	3	3	2	3	14
B13	3	3	1	2	3	12
B14	3	3	0	2	2	10
∅	2,857143	3	2,071429	2,071429	2,928571	12,92857
CELKEM	40	42	29	29	41	181

Tabulka č. 3

PROGRAM	KRITÉRIA					CELKEM
	1A	1B	1C	1D	1E	
C1	3	3	2	2	3	13
C2	3	3	2	2	3	13
C3	3	3	3	2	3	14
C4	3	3	2	3	3	14
C5	3	3	3	2	3	14
C6	3	3	2	2	2	12
C7	3	3	0	2	2	10
C8	3	3	1	2	2	11
C9	3	3	3	2	3	14
C10	3	3	3	2	3	14
C11	3	3	3	2	3	14
C12	3	3	3	2	3	14
C13	3	3	3	2	3	14
C14	3	3	3	2	3	14
C15	3	3	2	2	3	13
C16	3	3	3	2	3	14
C17	3	3	3	2	3	14
∅	3	3	2,411765	2,058824	2,823529	13,29412
CELKEM	51	51	41	35	48	226

2.3.4 Roztřídění a ohodnocení vzdělávacích programů NIDV dle kritérií 2 (vedoucí pracovníci)

2.A preference dle tématických oblastí

3 body trendy v zájmovém vzdělávání

2 body osobností rozvoj

1 bod pedagogika, psychologie

2.B preference formy dalšího vzdělávání

3 body prezenční

2 body kombinované

1 bod pedagogika, psychologie

2.C preference časového rozsahu programů

3 body jednodenní (4-8 hod.)

2 body vícedenní (8-32)

1 bod blokové

2.D preference termínu konání

3 body všední den

2 body nerozhoduje

1 bod víkend

2.E preference finanční náročnosti

3 body 500-1000 Kč

2 body do 500 Kč

1 bod 1000-1500 Kč

U každého kritéria bylo pak body 1-3 hodnocené splnění či nesplnění požadavků plynoucích z uvedeného výzkumu.

Dle těchto kritérií a bodování byly sestaveny následující tabulky:

Tabulka č. 4

PROGRAM	KRITÉRIA					CELKEM
	2A	2B	2C	2D	2E	
A1	2	3	1	3	0	9
A2	3	3	3	3	3	15
A3	3	3	3	3	2	14
A4	2	3	2	3	3	13
A5	3	3	3	3	2	14
A6	3	3	2	3	3	14
A7	3	3	2	3	3	14
A8	3	3	3	3	2	14
A9	2	3	3	3	3	14
A10	3	3	3	3	3	15
A11	3	3	3	3	3	15
A12	2	3	3	3	3	14
A13	2	2	1	3	0	8
A14	2	3	2	1	3	11
A15	2	3	3	3	3	14
A16	2	3	3	3	3	14
A17	3	3	3	3	3	15
A18	3	3	3	3	3	15
A19	2	3	3	3	2	13
A20	3	3	1	3	0	10
A21	2	3	3	3	3	14
A22	3	3	3	3	3	15
A23	2	3	3	3	3	14
A24	2	3	3	3	3	14
A25	2	3	3	3	3	14
A26	2	3	3	3	3	14
A27	2	3	3	3	3	14
A28	3	3	3	3	2	14
A29	2	3	3	3	2	13
A30	3	3	3	3	2	14
A31	3	3	3	3	3	15
∅	2,483871	2,967742	2,677419	2,933333	2,483871	13,54839
CELKEM	77	92	83	91	77	420

Tabulka č. 5

PROGRAM	KRITÉRIA					CELKEM
	2A	2B	2C	2D	2E	
B1	1	3	2	3	3	12
B2	1	3	2	3	1	10
B3	2	3	2	3	3	13
B4	2	2	1	3	0	8
B5	3	3	3	3	3	15
B6	1	3	3	3	3	13
B7	2	3	3	3	3	14
B8	3	3	3	3	3	15
B9	1	3	3	3	2	12
B10	1	3	3	3	3	13
B11	1	3	3	3	2	12
B12	3	3	3	3	3	15
B13	2	3	2	3	1	11
B14	3	3	1	1	3	11
∅	1,857143	2,928571	2,428571	2,857143	2,357143	12,42857
CELKEM	26	41	34	40	33	174

Tabulka č. 6

PROGRAM	KRITÉRIA					CELKEM
	2A	2B	2C	2D	2E	
C1	3	3	2	3	3	14
C2	3	3	2	3	3	14
C3	3	3	3	3	2	14
C4	3	2	2	3	3	13
C5	3	3	3	3	2	14
C6	3	3	2	1	3	12
C7	3	3	1	1	1	9
C8	3	3	1	1	0	8
C9	3	3	3	3	2	14
C10	3	3	3	3	2	14
C11	3	3	3	3	2	14
C12	3	3	3	3	2	14
C13	3	3	3	3	3	15
C14	3	3	3	3	3	15
C15	3	3	2	3	3	14
C16	3	3	3	3	2	14
C17	3	3	3	3	3	15
∅	3	2,941176	2,470588	2,647059	2,294118	13,35294
CELKEM	51	50	42	45	39	227

2.3.5 Roztřídění a ohodnocení vzdělávacích programů VISK dle kritérií 1 (pedagogové volného času)

I v této kapitole byla použita kritéria sestavená dle požadavků pedagogů volného času na programy jejich dalšího vzdělávání (viz 2.2.1 a 2.2.3) a následně dle nich sestaveny tyto tabulky:

Tabulka č. 7

PROGRAM	KRITÉRIA					CELKEM
	1A	1B	1C	1D	1E	
A1	2	1	3	2	3	11
A2	2	1	3	2	3	11
A3	2	1	3	2	3	11
A4	1	1	0	3	3	8
A5	2	1	0	3	3	9
A6	2	1	3	2	3	11
A7	2	1	3	2	3	11
A8	2	1	3	2	3	11
A9	2	1	3	2	3	11
A10	2	1	3	2	3	11
A11	2	1	0	2	3	8
A12	2	1	0	3	3	9
A13	2	1	3	2	3	11
A14	2	1	3	2	3	11
A15	2	1	3	2	3	11
∅	1,933333	1	2,2	2,2	3	10,33333
CELKEM	29	15	33	33	45	155

Tabulka č. 8

PROGRAM	KRITÉRIA					CELKEM
	1A	1B	1C	1D	1E	
B1	3	3	3	2	3	14
B2	1	3	0	3	3	10
B3	3	2	3	2	3	13
B4	3	2	3	2	3	13
B5	3	3	0	3	3	12
∅	2,6	2,6	1,8	2,4	3	12,4
CELKEM	13	13	9	12	15	62

Tabulka č. 9

PROGRAM	KRITÉRIA					CELKEM
	1A	1B	1C	1D	1E	
C1	3	3	3	2	3	14
C2	3	3	3	2	3	14
C3	3	3	3	2	3	14
C4	3	3	3	2	3	14
C5	3	3	3	2	3	14
C6	3	2	3	2	3	13
C7	3	3	3	2	3	14
C8	3	2	3	2	3	13
C9	3	3	3	2	3	14
C10	3	3	3	2	3	14
C11	3	3	3	2	3	14
C12	3	3	3	2	3	14
C13	3	2	3	2	3	13
C14	3	3	3	2	3	14
C15	3	3	3	2	3	14
C16	3	3	3	2	3	14
C17	3	3	3	2	3	14
C18	3	3	3	2	3	14
C19	3	3	3	2	3	14
C20	3	3	3	2	3	14
C21	3	3	0	2	2	10
C22	3	3	0	2	2	10
C23	3	3	0	2	2	10
C24	3	3	0	2	2	10
C25	3	3	3	2	3	14
∅	3	2,88	2,52	2	2,84	13,24
CELKEM	75	72	63	50	71	331

2.3.6 Roztřídění a ohodnocení vzdělávacích programů VISK dle kritérií 2 (vedoucí pracovníci)

I u vzdělávacích programů VISK nabízených k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků došlo k hodnocení dle kritérií stanovených v kapitole 2.2.2.

Tabulka č. 10

PROGRAM	KRITÉRIA					CELKEM
	2A	2B	2C	2D	2E	
A1	3	3	3	3	3	15
A2	2	3	3	3	3	14
A3	2	3	3	3	3	14
A4	2	2	1	3	0	8
A5	2	2	1	3	0	8
A6	3	3	3	3	3	15
A7	3	3	3	3	1	13
A8	3	3	3	3	3	15
A9	3	3	3	3	3	15
A10	2	3	3	3	3	14
A11	2	2	1	3	0	8
A12	2	2	1	3	0	8
A13	2	3	3	3	1	12
A14	3	3	3	3	3	15
A15	3	3	3	3	3	15
∅	2,466667	2,733333	2,466667	3	1,933333	12,6
CELKEM	37	41	37	45	29	189

Tabulka č. 11

PROGRAM	KRITÉRIA					CELKEM
	2A	2B	2C	2D	2E	
B1	1	3	3	3	3	13
B2	1	2	1	3	0	7
B3	1	3	3	3	3	13
B4	1	3	3	3	3	13
B5	1	2	1	3	0	7
∅	1	2,6	2,2	3	1,8	10,6
CELKEM	5	13	11	15	9	53

Tabulka č. 12

PROGRAM	KRITÉRIA					CELKEM
	2A	2B	2C	2D	2E	
C1	3	3	3	3	3	15
C2	3	3	3	3	3	15
C3	3	3	3	3	3	15
C4	3	3	3	3	3	15
C5	3	3	3	3	3	15
C6	1	3	3	3	3	13
C7	3	3	3	3	3	15
C8	3	3	3	3	3	15
C9	3	3	3	3	3	15
C10	3	3	3	3	3	15
C11	3	3	3	3	3	15
C12	3	3	3	3	3	15
C13	1	3	3	3	3	13
C14	3	3	3	3	3	15
C15	3	3	3	3	3	15
C16	3	3	3	3	3	15
C17	3	3	3	3	3	15
C18	3	3	3	3	3	15
C19	3	3	3	3	3	15
C20	3	3	3	3	3	15
C21	2	3	1	1	0	7
C22	2	3	1	1	0	7
C23	2	3	1	1	0	7
C24	2	3	1	1	0	7
C25	3	3	3	3	3	15
∅	2,68	3	2,68	2,68	2,52	13,56
CELKEM	67	75	67	67	63	339

2.4 ANALÝZA SBĚRU DAT A DOPORUČENÍ

2.4.1 Analýza sběru dat a doporučení

Analýza sběru dat a doporučení, jež při sestavování seznamu programů vybraných z programové nabídky dvou velkých vzdělávacích institucí bylo patrné, že nabídka směřovaná pro pedagogy předškolního, základního a středoškolského vzdělávání značně převyšuje nabídku programů určených pro pedagogy volného času, zvláště pak řadili bychom tyto programy dle odbornosti. Z nabídky NIDV pro sledované období (září 2015 - leden 2016) vykazuje velké množství programů se širokým spektrem zaměření. Jen pro hlavní město Prahu a středočeský kraj tato nabídka čítá téměř 100 programů. Vzhledem ke skutečnosti, že NIDV má pracoviště ve všech dvanácti krajích a ještě pořádá několik desítek programů jako celostátní akce, její nabídka by měla být opravdu různorodá. Výzkumným tříděním bylo zjištěno, že z celkové nabídky NIDV ve všech krajích (včetně celostátních akcí) jsou vhodné pro pedagogy volného času 62 programy (z toho z oblasti managementu 31 programů, z oblasti pedagogiky a psychologie 14 programů a 17 programů je zaměřených na další odborné vzdělávání pedagogů volného času). I nabídka organizace VISK, která se zaměřuje na vzdělávání pedagogů ve středočeském kraji je nesmírně široká. Rovněž zde nabídka směřující k pedagogům volného času není příliš obsáhlá - nabízí 45 programů, z toho 15 z oblasti managementu, 5 z oblasti pedagogiky a 25 z oblasti dalšího odborného vzdělávání. Pokud podrobněji prostudujeme nabídku programů zaměřených na další odborný růst pedagogů volného času je zastoupení jednotlivých oborů v obou nabídkách vzdělávacích institucí následovně (třídění oborů vychází z nejčastějších oborových zaměření ve střediscích volného času):

Tabulka č. 13

instituce	NIDV	VISK
celkem	17	25
výtvarné	3	7
hudební	1	1
přírodovědné	2	1
technické	1	6
pohybové	5	5
vzdělávací	2	2
předškolní	0	1
dramatické	0	0
ostatní	3	2

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že nabídka NIDV je co do počtu nabízených programů nižší. VISK naopak nabízí širší nabídku i v širším spektru zájmu.

2.4.2 Analýza nabídky NIDV dle kritérií 1

Analýza nabídky vzdělávacích programů organizace NIDV dle kritérií 1 by měla potvrdit či vyvrátit stanovenou otázku 1: Nabídka vzdělávacích programů NIDV vyhovuje dle kritérií 1. Dle tabulky č.1, kde byly hodnoceny programy z nabídky zaměřené na management, je patrné, že bodové ohodnocení odpovídá rozřazení programů - kritériu 1A odpovídá průměr 1,96 bodu (2 body - studium pro vedoucí pracovníky), kritériu 1B průměr 1,25 bodu (1 bod - management a řízení), kritériu 1C 2,64 bodu (3 body - jednodenní program) - zde je nutno uvést, že zde bylo zařazeno několik blokových programů - kritériu 1D 2,03 bodu - prezenční forma (preferenčně dotazovaných uvádí však formu kombinovanou) a kritériu 1E 2,96 bodu (3 body - všední den). U programů zaměřených na pedagogiku a psychologii nabízených NIDV byla kritéria 1 dle tabulky splněna následovně: kritériu 1A 2,85 bodu (3 body průběžné studium), kritériu 1B 2 body (2 body pedagogika a psychologie), kritériu 1C 2,07 bodu (2 body dvoudenní program), kritériu 1D 2,07 bodu (2 body - prezenční forma), kritériu 1E 2,9 bodu (3 body všední den).

U programů zaměřených na odborné vzdělávání bylo dosaženo těchto výsledků: kritériu 1A 3 body (3 body průběžné vzdělávání), kritériu 1B 3 body (3 body odborná kvalifikace), kritériu 1C 2,4 bodu (3 body jednodenní, 2 body dvoudenní), kritériu 1D 2,05 bodu (2 body prezenční forma) a kritériu 1E 2,83 bodu (3 body všední den).

Pro přehled následná tabulka:

Tabulka č. 14

zaměření	kritérium	Ø bodů	ANO/NE
A	1A	1,96	ANO
	1B	1,22	ANO
	1C	2,64	ANO
	1D	2,03	NE
	1E	2,96	ANO
B	1A	2,85	ANO
	1B	2	ANO
	1C	2,07	NE
	1D	2,07	NE
	1E	2,92	ANO
C	1A	3	ANO
	1B	3	ANO
	1C	2,4	NE
	1D	2,05	NE
	1E	2,82	ANO
	CELKEM	ANO 10	NE 5

Nabídka programů NIDV dle kritéria 1 (pedagogičtí pracovníci) vyhovuje z 66,6%.

2.4.3 Analýza nabídky NIDV dle kritéria 2

Analýza nabídky NIDV dle kritéria 2 by měla potvrdit či vyvrátit otázku 2: Nabídka vzdělávacích programů NIDV vyhovuje dle kritéria 2. Dle tabulky č.4 byly programy určené pro management a řízení hodnoceny následovně: u kritéria 2A bylo dosaženo 2,48 bodu (3 body trendy, 2 body osobnostní rozvoj), u kritéria 2B 2,96 bodu (3 body prezenční forma), u kritéria 2C 2,67 bodu (3 body jednodenní, 2 body vícedenní program) - opět upozornění na zařazení blokových programů - u kritéria 2D 2,93 bodu (3 body všední den), u kritéria 2E 2,48 bodu (3 body 500-1000 Kč, 2 body do 500 Kč) - zařazení cenově náročnějších programů pro manažery. Dle tabulky č.5 byly programy z oblasti pedagogiky a psychologie hodnoceny následovně: kritérium 2A 1,85 bodu (2 body osobnostní rozvoj), kritérium 2B 2,92 bodu (3 body prezenční forma), kritérium 2C 2,43 bodu (3 body jednodenní, 2 body dvoudenní), kritérium 2D 2,85 bodu (3 body všední den) a kritérium 2E 2,35 bodu (2 body cena do 500 Kč). Dle tabulky č.6 byly hodnoceny programy z oblasti odborné vzdělávání následovně: kritérium 2A 3 body (trendy), kritérium 2B 2,94 bodu (3 body prezenční forma), kritérium 2C 2,47 bodu (2

body vícedenní), kritérium 2D 2,64 bodu (3 body všední den, 2 body nerozhoduje) - zařazeny blokové programy - kritérium 2E 2,29 bodu (2 body cena do 500 Kč).

Tabulka č. 15

zaměření	kritérium	Ø bodů	ANO/NE
A	2A	2,48	NE
	2B	2,96	ANO
	2C	2,67	ANO
	2D	2,93	ANO
	2E	2,48	NE
B	2A	1,85	NE
	2B	2,92	ANO
	2C	2,42	NE
	2D	2,85	ANO
	2E	2,35	NE
C	2A	3	ANO
	2B	2,94	ANO
	2C	2,47	NE
	2D	2,64	ANO
	2E	2,29	NE
	CELKEM	ANO 8	NE 7

Nabídka programů NIDV dle kritéria 2 vyhovuje pouze z nadpoloviční většiny.

2.4.4 Analýza nabídky VISK dle kritéria 1

Analýza nabídky VISK dle kritéria 1 by měla potvrdit či vyvrátit otázku 3: Nabídka vzdělávacích programů VISK vyhovuje dle kritéria 1.

Dle tabulky č.7 byly programy určené managementu hodnoceny takto: kritérium 1A 1,93 bodu (2 body vedoucí pracovníci), kritérium 1B 1 bod (1 bod management), kritérium 1C 2,2 bodu (2 body dvoudenní program), kritérium 1D 2,2 body (2 body prezenční forma), kritérium 1E 3 body (všední den). Tabulka č. 8 ohodnotila programy s náplní pedagoga a psychologie takto: kritérium 1A 2,6 bodu (3 body průběžná, 2 body vedoucí pracovníci), kritérium 1B 2,5 bodu (3 body odborná kvalifikace, 2 body pedagogika, psychologie), kritérium 1C 1,8 bodu (2 body dvoudenní), kritérium 1D 2,4 bodu (2 body prezenční forma) a kritérium 1E 3 body (všední den). Dle tabulky č. 9 byly hodnoceny programy pro odborný růst pedagogů s těmito výsledky: kritérium 1A 3 body (průběžné vzdělávání), kritérium 1B 2,88 bodu (3 body odborná kvalifikace),

kritérium 1C 2,52 bodu (3 body jednodenní, 2 body vícedenní), kritérium 1D 2 body (2 body prezenční) a kritérium 1E 2,84 bodu (3 body všední den). Přehledná tabulka:

Tabulka č. 16

zaměření	kritérium	Ø bodů	ANO/NE
A	1A	1,93	ANO
	1B	1	ANO
	1C	2,2	NE
	1D	2,2	NE
	1E	3	ANO
B	1A	2,6	ANO
	1B	2,6	ANO
	1C	1,8	NE
	1D	2,4	NE
	1E	3	ANO
C	1A	3	ANO
	1B	2,88	ANO
	1C	2,52	ANO
	1D	2	NE
	1E	2,84	ANO
	CELKEM	ANO 10	NE 5

Nabídka vzdělávacích programů dle kritéria 1 vyhovuje z 66,6%.

2.4.5 Analýza nabídky VISK dle kritéria 2

Analýza nabídky VISK dle kritéria 2 by měla potvrdit či vyvrátit otázku č. 4: Nabídka vzdělávacích programů VISK vyhovuje dle kritéria 2. Dle tabulky č. 10 byly dle stanovených kritérií ředitelů SVČ hodnoceny programy pro management s těmito výsledky: kritérium 2A 2,46 bodu (2 body program osobnostní rozvoj), kritérium 2B 2,73 bodu (3 body prezenční forma), kritérium 2C 2,46 bodu (2 body vícedenní), kritérium 2D 3 body (všední den), kritérium 2E 1,93 bodu (2 body cena do 500 Kč). Tabulka č.11 odráží hodnocení programů zaměřených na pedagogiku a psychologii s těmito výsledky: kritérium 2A 1 bod (1 bod pedagogika, psychologie), kritérium 2B 2,6 bodu (2 body kombinované), kritérium 2C 2,2 bodu (2 body vícedenní), kritérium 2D 3 body (všední den) a kritérium 2E 1,8 bodu (2 body cena do 500 Kč). Tabulka č. 12 odráží hodnocení programů pro DVPP v odborné oblasti a to takto: kritérium 2A 2,68 bodu (3 body trendy), kritérium 2B 3 body (prezenční), kritérium 2C 2,68 bodu (3 body

jednodenní), kritérium 2D 2,68 bodu (3 body všední den), kritérium 2E 2,52 bodu (2 body cena do 500 Kč).

Tabulka č. 17

zaměření	kritérium	Ø bodů	ANO/NE
A	2A	2,46	ANO
	2B	2,73	ANO
	2C	2,46	NE
	2D	3	ANO
	2E	1,93	NE
B	2A	1	ANO
	2B	2,6	ANO
	2C	2,2	NE
	2D	3	ANO
	2E	1,8	NE
C	2A	2,68	ANO
	2B	3	ANO
	2C	2,68	NE
	2D	2,68	ANO
	2E	2,52	NE
	CELKEM	ANO 9	NE 6

Nabídka vzdělávacích programu VISK vyhovuje dle kritéria 2 na 60%.

2.4.6 Spektrum nabídky vzdělávacích programů

K potvrzení či popření otázky 5: Nabídka osobu organizací plně pokrývá široké spektrum působnosti volnočasového vzdělávání (myšleno dle odbornosti) posloužila tabulka č.13. Jednotlivé obory jsou vcelku vyváženě zastoupeny. Rozdíl je snad v počtu nabízených programů jednotlivými organizacemi. Trochu překvapivě (17 programů) nabízí Národní institut dalšího vzdělávání, který je právě se zájmovým a neformálním vzděláváním v poslední době úzce spojován. Předpokládejme tedy, že právě na základě analýzy potřeb DVPP, kterou provedl NIDV mezi řediteli SVČ, a která byla v této práci využita, bude programová nabídka rozšířena.

ZÁVĚR

Zmínka o nutnosti celoživotního vzdělávání v úvodu této bakalářské práce, se potvrdila mnohokrát jak během teoretické části, tak i části praktické. Jak je patrné není dnes další vzdělávání a další vzdělávání pedagogických pracovníků, tedy lidí, kteří vzdělávání předávají dále, jen zákonnou nutností, ale stává se nedílnou součástí pracovního, ale i osobního života všech inteligentních lidí. Z nabídky dvou organizací, které se kromě jiného zabývají též dalším vzděláváním pedagogů volného času je též tento trend patrný. Jak potvrdil výzkum této bakalářské práce, pracovníci na všech pozicích volnočasového vzdělávání mají možnost vybírat ze širokého spektra nabídky. A nejsou to jen tyto dvě instituce, které se o další vzdělávání pedagogů zájmového vzdělávání starají. Je to další řada institucí, fakult vysokých škol, ale například i samotná střediska volného času mající k DVPP akreditaci a další vzdělávání poskytují. Práce sice plně nepotvrdila všechny hypotézy, které byly stanoveny na základě dvou výzkumů, ale ani nevyvrátila požadavky jak pedagogických pracovníků, tak ředitelů středisek volného času na vzdělávací programy. Poskytla přehled programů dvou institucí, ohodnotila dle daných kritérií tyto programy a neposledně ukázala, že pedagogové volného času o další vzdělávání zájem projevují.

SEZNAM ZDROJŮ

- BENDO VÁ, J., 2014. *Vzdělávací potřeby pedagogických pracovníků zájmového vzdělávání*. [online]. [vid. 15. 9. 2015]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/132371/?lang=en>
- CHRÁSKA, M., 2007. *Metody pedagogického výzkumu – Základy kvantitativního výzkumu*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.
- Nařízení vlády č.222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2010, částka 76, s. 2642-2946. ISSN 1211-1244.
- NIDV: *Národní institut dalšího vzdělávání* [online]. [vid. 10. 10. 2015]. Dostupné z: <http://www.nidv.cz/cs/>
- PRÁŠILOVÁ, M. , 2006. *Vybrané kapitoly ze školského zákona managementu pro pedagogické pracovníky*. 1. vyd. Olomouc: Universita Palackého v Olomouci.
- Vyhláška 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků. In: *Sbírka zákonů české republiky*. 2005, částka 111, s. 5654-5657. ISSN 1211-1244.
- Vzdělávací institut Středočeského kraje [online]. [vid. 12. 10. 2015]. Dostupné z: <http://www.visk.cz/>
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2015, částka 37, s. 1384-1398. ISSN 1211-1244.
- Zákon č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2014, částka 82, s. 2236-2238. ISSN 1211-1244.